

Návrh usnesení

Poslanecké sněmovny k návrhu na zřízení

Vyšetřovací komise Poslanecké sněmovny k OKD

Poslanecká sněmovna

I. **zřizuje** podle čl. 30 Ústavy České republiky a podle § 48 zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, Vyšetřovací komisi Poslanecké sněmovny k OKD;

II. **ukládá** Vyšetřovací komisi Poslanecké sněmovny k OKD prověřit

i) převod akcií společnosti OKD, a. s., z vlastnictví České republiky do vlastnictví jiných osob, snížení základního jmění společnosti OKD, a.s., následný postup ovládnutí společnosti OKD, a.s., a prodej minoritního podílu státu v OKD, a.s.,

ii) plnění závazků nabyvatelem akcií, který se k nim zavázal Smlouvou o koupi akcií ze dne 16.9.2004, a další skutečnosti potřebné pro prověření celého postupu při privatizaci společnosti OKD, a.s., včetně prověření příčin a okolností, které vedly k úpadku OKD, a.s.,

ii) činnost orgánů státu a jiných osob, které za majetkové operace při privatizaci OKD, a.s., a v době před vznikem úpadku OKD, a.s., odpovídaly či nad nimi měly vykonávat kontrolu či dohled;

III. **stanoví** lhůtu desíti měsíců ode dne zřízení vyšetřovací komise, v níž je vyšetřovací komise povinna předložit svá zjištění s návrhem Poslanecké sněmovně;

IV. **určuje** počet členů vyšetřovací komise na 9 a stanoví většinový způsob jejich volby, a to po jednom zástupci z každého poslaneckého klubu: ANO 2011 - 1 člen, ODS - 1 člen, Piráti - 1 člen, SPD - 1 člen, KSČM - 1 člen, ČSSD - 1 člen, STAN - 1 člen, TOP 09 - 1 člen, KDU-ČSL - 1 člen.

Důvodová zpráva

Společnost OKD, a.s. (dále také jen OKD) je významnou firmou na trhu těžby černého uhlí a s cca 11 000 zaměstnanci největším zaměstnavatelem v Moravskoslezském kraji. Na počátku 90. let byla akciovou společností vlastněnou státem, do které byl vyčleněn státní majetek v socialistickém vlastnictví.

Následně byla tato společnost privatizována, a to částečně v kupónové privatizaci, částečně prodejem ze strany státního Restitučního a investičního fondu a převodem do majetku obcí. Tito akcionáři následně prodávali své akcie dále. Největší menšinový podíl soustředila společnost Prosper Trading, od které následně získala tento podíl společnost Karbon Invest podnikatelů Viktora Koláčka a Petra Otavy.

V roce 1997 došlo k zásadnímu kroku, kdy stát přišel o majoritu v OKD tím, že Fond národního majetku snížil základní kapitál společnosti v neprospěch státu, čímž umožnil společnosti Karbon Invest ovládnout OKD, a.s. Toto rozhodnutí se jeví jako nesmyslné a pro stát nevýhodné, protože stát bez adekvátní protihodnoty přenechal rozhodující vliv nad společností OKD, a.s., soukromé společnosti.

V roce 2004 vláda Stanislava Grosse na návrh tehdejšího ministra financí Bohuslava Sobotky prodala 46% menšinový podíl bez soutěže společnosti Karbon Invest, a.s., za 4,1 miliardy korun. Kvůli tomuto prodeji je vedeno trestní stíhání 3 osob, a to soudního znalce Rudolfa Douchy a manažerů Fondu národního majetku Pavla Kutý a Jana Škurka, kteří se podíleli na zpracování podkladů pro jednání vlády České republiky. Ti byli obžalováni kvůli tomu, že uzavřením smlouvy měla být státu způsobena škoda ve výši vyčíslené Ministerstvem financí přes 5,7 miliard korun. Privatizační smlouva zahrnovala řadu ustanovení, která nebyla v praxi realizována, např. závazek nabyvatele akcií v případě prodeje bytů OKD přednostně tyto byty nabídnout jejich nájemcům za cenu, která odpovídá výši ocenění bytů při privatizaci, nebo závazek vytvářet dostatečné rezervy na budoucí náklady na rekultivaci krajiny po těžbě. Ve skutečnosti však předkupní právo nájemců bytů nebylo dodrženo, majetek firmy byl ze značné části vytunelován a nyní dokonce hrozí, že náklady na rekultivaci po těžbě ponesou daňoví poplatníci. V souvislosti s trestním stíháním soud vyslechl bývalé ministry Bohuslava Sobotku a Milana Urbana a vyžádal si nahrávku z jednání vlády z března 2004, ze které jsou mimo jiné patrné pochybnosti členů vlády ohledně privatizační smlouvy i budoucího nakládání s více než 40 000 byty, které spadaly do majetku společnosti OKD. V trestním řízení vychází najevo, že posudky oceňující hodnotu společnosti OKD předložené ministrem Sobotkou na jednání vlády výrazně podhodnotily tyto byty a vůbec nezahrnuly do ocenění cca 20 dceřiných společností i další nemovitý majetek, což odůvodňuje závěr o vzniku škody.

Po privatizaci menšinového podílu došlo ke sjednocení vlastnictví OKD v rukách společnosti RPG Industries a následně NWR, přičemž obě tyto společnosti jsou spojovány se Zdeňkem Bakalou. Jeho společnost Charles Capital se již dříve podílela na krocích společnosti Karbon Invest, a.s. Společnost OKD po ovládnutí NWR vydala dluhopisy, čímž získala dodatečná finanční aktiva soukromých investorů. Následně však byla kritizována za nehospodárné finanční operace, kterými mělo dojít ke krácení věřitelů čili tunelování, a to včetně výplaty

dividendy svým majitelům ve výši, která výrazně přesahovala zisk společnosti. Tím se snižovala aktiva společnosti a zhoršila se dobytnost pohledávek věřitelů. V roce 2016 byl ohledně společnosti OKD, a.s., vyhlášen na základě jejího návrhu úpadek a v roce 2017 soud schválil reorganizaci společnosti spočívající v nákupu akcií státním podnikem Prisko za částku 80 milionů korun.

Navrhovatelé se domnívají, že také v souvislosti s probíhajícím trestním řízením a veřejnými prohlášeními dotčených osob je třeba jednoznačně určit zodpovědnost za nevýhodné kroky učiněné jménem státu při privatizaci OKD a navazujících událostech. Činnost navrhované vyšetřovací komise z podstaty věci nenahrazuje činnost soudu v probíhajícím trestním řízení, nýbrž zabývá se pochybeními zástupců státu a případnými jinými nelegálními kroky v širším kontextu, a to včetně možné odpovědnosti osob, která není předmětem probíhajícího trestního řízení. Poslanecká sněmovna je odpovědná občanům a měla by učinit veškeré kroky, aby vyšetřila důvodná podezření z nelegální privatizaci zisků a socializace nákladů, učinila odpovídající opatření v souladu se zákonem a také do budoucna snížila motivaci osob, které se neeticky obohacují na úkor státu. Vyšetření kauzy OKD k tomu může přispět.

Vyšetřovací komise by měla zejména vyšetřit:

1. kdo zodpovídá za rozhodnutí Fondu národního majetku učiněné v roce 1996 o snížení základního jmění OKD v neprospěch státu, které ve svém důsledku znamenalo ztrátu rozhodujícího vlivu státu ve společnosti, na který v souvislosti s trestním řízením v kauze OKD upozornil svědek Bohuslav Sobotka a proč Bohuslav Sobotka jako následný ministr financí nepodal za stát trestní oznámení již tehdy, když se o takovém podezření dozvěděl, přičemž tehdy ještě případný trestný čin nebyl promlčen,
2. kdo zodpovídá za škodu, která státu vznikla prodejem minoritního balíku akcií v roce 2004 schváleným vládou České republiky, přičemž tato škoda byla vyčíslena Ministerstvem financí na nejméně 5,7 miliard Kč,
3. jak zástupci státu zajistili vymahatelnost zájmů státu vyplývajících z privatizační smlouvy, tedy aby OKD měla dostatečnou rezervu na rekultivaci životního prostředí po těžbě a splnila závazek předkupního práva nájemců bytů OKD, jak tyto podmínky byly vymáhány, zda byla smlouva platná, a kdo za případné jednání či nečinnost státu v těchto věcech zodpovídá, případně jak byla vůči takovým osobám odpovědnost uplatňována,
4. kdo zodpovídal za vyplacení dividend ve výši, která neodpovídala zisku společnosti OKD, a jiné podezřelé finanční operace, u kterých je důvodný předpoklad, že způsobily úpadek OKD, zda byly orgány státu včetně orgánů činných v trestním řízení na tyto podezřelé finanční operace upozorněny a zda při řešení těchto podezření postupovaly v souladu se zákonem.